

Ärende: Förutsättningar för asylmottagning i Örnsköldsviks kommun baserat på Migrationsverkets förfrågan

Bakgrund

Migrationsverket ställde den 6:e december en fråga till Örnsköldsviks kommun hur kommunen ser på etablering av asylmottagning i Örnsköldsviks kommun. De orter, där fastighetsägare har lämnat in till migrationsverket om intresse om att hyra ut lägenheter/bostäder till fastighetsägare och där det finns tillräcklig mängd lägenheter/bostäder är Mellansel, Gideå, Björna, Långviksmon och Trehörningsjö. Gideå kom in senare i processen. Tjänstemannaorganisationen fick i uppdrag att utreda förutsättningarna för asylmottagning utifrån migrationsverkets förfrågan.

Migrationsverket har ansvar för asylmottagning. Enligt uppgift på migrationsverkets hemsida (<http://www.migrationsverket.se/info/6819.html>), senast uppdaterad 8 feb 2013, är huvudscenariot att 54000 asylsökande kommer till Sverige under 2013. Den fortsatta utvecklingen i Syrien och Mellanöstern har avgörande betydelse för om prognosen håller.

Graf över totalt antal asylsökande 2011,2012 och 2013. Klipp från Migrationsverkets hemsida, <http://www.migrationsverket.se/info/859.html>

De största grupperna kommer (enligt data v 5-7, 2013) från Syrien, Eritrea, Afghanistan och Somalia.

De största grupperna utifrån medborgarskap bland dem som har sökt asyl vecka 5-7. Klipp från Migrationsverkets hemsida <http://www.migrationsverket.se/info/859.html>

De asylsökande har migrationsverket ansvar för och inga avtal behöver skrivas med kommun. Men såväl migrationsverket som Sveriges kommuner och landsting ser att ett bra mottagande bygger på en dialog med kommunen. Avseende ensamkommande flyktingbarn skrivs avtal mellan kommun och migrationsverket och avseende flyktingar mellan kommun och länsstyrelse (länsstyrelsen kommer i sin tur överens med migrationsverket).

Länsstyrelserna, migrationsverket och arbetsförmedlingen skriver ett

gemensamt informations- och prognosbrev två gånger per år. I brev daterat den 15 feb 2015 framgår att det kommer att finnas behov av att cirka 48000 nyanlända tas emot i kommunerna under 2013. Landshövdingen för Västernorrlands län har inlett en dialog med kommunerna i länet för ett ökat mottagande av antalet nyanlända, dvs personer som har fått uppehållstillstånd. Örnsköldsviks kommun har idag avtal med länsstyrelsen om att ta emot 70-100 flyktingar per år. I detta antal räknas ensamkommande barn in. För denna grupp har vi idag avtal om 16 platser med Migrationsverket.

Genomgång, förutsättningar

Migrationsverket har ansvar för asylmottagning. Detta innebär att de (ifall den asylsökande inte själv ordnar bostad) hyr bostad, basmöblerar bostaden, betalar ut dagersättning (i självhushåll är denna 71 kr/dag för vuxna ensamstående, 61 kr/dag och person för vuxna som delar hushåll, 37 kr/dag för barn upp till 3 år, 43 kr/dag för barn 4-10 år och 50 kr/dag för barn 11-17, fr o m tredje barnet halveras bidraget). Migrationsverket har även ett servicekontor på orten, som är bemannat vissa dagar i veckan (hur många beror på hur många asylsökande som bor på orten, man har även vanligtvis mer bemanning då man startar upp på en ort). Landstinget ansvarar för hälso- och sjukvård, polisen för ev förvar och polishandräckning vid avvísning om den asylsökande ej frivilligt söker sig bort. Då en asylsökande får uppehållstillstånd ansvarar arbetsförmedlingen för att individen får ett etableringssamtal. Tanken är att individen sedan bestämmer sig för var hon/han vill bo i Sverige och flyttar dit (vilket förutsätter att den kommunen har utrymme i sitt flyktingåtagande).

Kommunen ansvarar för att barnen får gå i förskola/skola. Barnen har inte skolplikt, men i stort sett alla föräldrar väljer att barnen ska få gå i skola. Med barnen följer en ”skolpeng” - utbetalningen till kommunen följer hur länge barnet har gått i skolan under sin tid som asylsökande. Storleken på skolpengen är (ur Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. 5§):

- ♣ 37 900 kronor per år för ett barn i förskola enligt 8 kap. 4 § skollagen,
- ♣ 31 000 kronor per år för en elev i förskoleklass,
- ♣ 60 700 kronor per år för en elev i grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola, och
- ♣ 68 900 kronor per år för en elev i gymnasieskola eller gymnasiesärskola.

Denna ”skolpeng” skall täcka pedagogisk resurs/lärare, skollunch, skolskjuts, lokalvård samt vaktmästeri.

På de orter som i skrivande stund är aktuella - Mellansel, Gideå, Björna, Långviksmon och Trehörningsjö – ser antalet boende skolornas upptagningsområden samt antalet barn i förskola/skola ut enligt följande (utifrån befolkningsstatistik 2011 samt bildningsförvaltningens statistik lå 2012/2013). Härvid tas inte antalet orsbor i Bredbyn och Örnsköldsvik med eftersom eleverna inte bor på orten. I Hemling finns en F-åk 6 skola.

Ort	Boende, skolans upptagn.omr	barn, förskola	F-åk 6	åk 7-9	gymnasie-skola
Mellansel	1041	48	61		
Gideå	1189	43	73		
Björna	794	41	49	94	
Hemling/Långviksmon	763	15	-		
Trehörningsjö	426	15	22		
Bredbyn				280	
Örnsköldsvik					ca 1900

För att arbeta fram förutsättningar för asylmottagning har

- a) Möten med lokala aktörer på de olika orterna hållits i Mellansel (med fokus på Mellansel), Björna (med fokus på Björna, Långviksmon och Trehörningsjö) och Gideå (med fokus på Gideå). Vidare bjöd S-gruppen i Trehörningsjö in till möte på orten med bred inbjudan till Långviksmon och Trehörningsjö. Endel näringsidkare har varit med på mötena (bl a lokala handlare, fastighetsägare), andra har näringslivsenheten varit i kontakt med.
- b) Öppet möte för ortsbor/allmänhet i Mellansel (fokus på Mellansel) och Björna (fokus på Gideå, Björna, Långviksmon, Trehörningsjö). Vid detta möte medverkade representanter för migrationsverket, polisen, landstinget, arbetsförmedling och den kommunala organisationen (tjänstemän och politiker).
- c) Arbetsgrupper (skolgång/skollokaler/bostäder, socialt stöd, kommunikation) har skapats i tjänstemannaorganisationen utifrån att de förvaltningar som mest berörs är bildningsförvaltningen (skolgång och skollokaler), samhällsbyggnadsförvaltningen (fastigheter, goda män, fritid), välfärdsförvaltningen (integration, individ- och familjeomsorg, insatser olika målgrupper, ensamkommande flyktingbarn), konsult och service (mat, lokalvård), kommunledningsförvaltningen (näringsliv, landsbygdsutveckling, information). Övikshem har deltagit i arbetet kring bostäder. Förvaltningschefsgruppen är informerad.
- d) Kontaktyta under processen gentemot arbetsförmedling, polis, landsting samt länsstyrelse. Vidare information vid lokala samverkansgruppens möte (består av representanter för kommun, landsting, privata hälsocentraler, polis, arbetsförmedling, försäkringskassa).
- e) Information bildningsförvaltningen samverkanskommitté (SAMK), plan lagd för information till andra berörda förvaltningars SAMK samt till samverkansrådet.
- f) Möte för personal på Mellanselskolan, Björnaskolan och Gideåskolan. Inbjudan via rektor till dem som inte hade möjlighet att delta från andra orter samt förskola att komma på kvällsmöte.
- g) Information i kommunstyrelsen, bildningsnämnden och humanistiska nämnden. Vidare har ordförande och andre vice ordförande i bildningsnämnd, kultur- och fritidsnämnd, humanistisk nämnd, kommunstyrelse inbjudits till möten.
- h) Information på kommunens hemsida, intranätet. ÖA har skrivit några artiklar och Mittnytt har gjort en intervju och sänt den. Information i Nolaskogs vecka 9. Vidare har lokala aktörer på orterna

informerat i sina kanaler. Information om möte för orsbor/allmänhet i Mellansel och Björna i Kommunrutan på Tidningen 7. Vidare utskick till dem på orterna som har uppgett mejladress (muntlig info i Gideå), om mötena samt det bildspel som gicks igenom på KS den 5 feb.

Sammanfattning av inkomna idéer/synpunkter, orterna (bilaga 1)

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns ett stort hjärta för den egna orten och för dem som kommer till orterna. Ifall det blir en etablering av asylmottagning på orten är det viktigt att

- det finns tillräcklig bemanning (helst alla dagar samt jourtelefon)
- grupperna som kommer i första hand består av barnfamiljer, är någorlunda enhetliga avseende språk och kultur samt att det inte finns kända inbördes konflikter
- fungerande skolgång, såväl för de asylsökande som för de barn som redan finns på orten
- möjlighet till sysselsättning för vuxna, utbud av fritidsaktiviteter för barn och vuxna
- fungerande information, praktiska rutiner mm – såväl till de asylsökande som till orsborna
- struktur för dialog (lokalsamhälle, migrationsverk, kommun m fl), där frågor kan lyftas och lösas

Orterna vill stå för ett värdigt mottagande om det blir en etablering av asylmottagning.

Sammanfattning arbetsgrupper, kommunala organisationen (bilaga 2)

Sammanfattningsvis kan sägas att arbetsgrupperna ser behov av

- aktiviteter för vuxna
- fritidsaktiviteter för barn
- fungerande skolgång
- intern och extern kompetensutveckling
- mötesplats med tillgång till publik dator, skanning, ev tidskrifter och böcker på olika språk
- stöttning av civilsamhället

som viktiga punkter. För att skolgången ska fungera så kommer vissa ombyggnationer behöva göras (bl a i skolkök). Om barn i förskoleåldern placeras i Långviksmon behövs en större satsning, exempelvis paviljong. Dessa extra kostnader avses i så fall återsökas av migrationsverket. Från gruppen socialt stöd signaleras att det kommer att bli icke-återsökbara extra kostnader kopplat till sociala utredningar och god man. Grovt kan man räkna med 1000 kr/asylsökande. Det finns även frågor kring stöd för äldre i hemmet samt delning av sjukvårdskostnader mellan landsting och kommun. Från elevhälsan signaleras att det finns oklarheter avseende ersättning för vaccinationsprogram – ersättningen går till landstinget men utförs av elevhälsan. Denna fråga får lösas i det fortsatta arbetet. Men det är viktigt att kostnader och intäkter går att följa och det kan behövas öronmärka pengar på övergripande nivå för investeringar. Det blir kostnader som inte

kan återsökas.

Ekonomisk sammanfattning

Det är svårt att göra en ”sann” beräkning av effekterna av asylmottagning då det finns så många osäkerhetsfaktorer – hur många placeras var, vilken ålder är det på barnen, hur många av barnen kommer att gå i förskola/skola, hur lång tid tar asyltiden, hur många blir kvar då de har fått uppehållstillstånd för att det inte finns mottagande kommun och vad blir effekterna av det, hur mycket egna pengar har de asylsökande som de använder, hur många av dem som migrationsverket anställer är bosatta i Örnsköldsviks kommun, hur många måste arbetsförmedlingen anställa osv. Men om vi utgår ifrån att

- totalt placeras 200 alt 300 asylsökande i kommunen, varav 100 i Mellansel och 100/200 i området Gideå - Trehörningsjö
- 35% är barn/unga i åldrarna 1-18 år (där 18-åringarna har påbörjat gymnasium och därmed får gå i gymnasiet), jämnt fördelade, alla använder sig av förskola/skola
- lågt räknat så använder man 10 kr/dag resp 20 kr/dag av dagersättningen för att handla på orten, resten används någon annanstans

	200 asylsökande (100 i Mellansel, 100 i området Gideå, Björna, Långviksmon, Trehörningsjö)	300 asylsökande (100 i Mellansel, 200 i området Gideå, Björna, Långviksmon, Trehörningsjö)
Skolgång (inkl skolskjutsar, skollunch osv)	70 barn/unga, $70/18(5*37900+1*31000+9*60700+3*68900)=$ $70/18*973500 \Rightarrow 3785000$	105 barn/unga, $105/18*973500 \Rightarrow 5679000$
Varje asylsökande handlar 10 kr/dag	$200*365*10=730000$ Gynnar indirekt orten	$300*365*10=1095000$ Gynnar indirekt orten
Varje asylsökande handlar 20 kr/dag	$200*365*20=1460000$ Gynnar indirekt orten	$300*365*20=2190000$ Gynnar indirekt orten
Kommunala skattemedel utifrån anställda	Antar 6 tjänster skola, 1 migrationsverket, 1 arbetsförmedlingen, 1 tjänst landstinget – totalt 9 tjänster, årsinkomst 250000 kr, kommunalskatt avrundat till 0,2 Uppskattad kommunalskatt ($9*0,2*250000$) 450000 kr	Antar 8 tjänster skola, 1 migrationsverket, 2 arbetsförmedlingen, 1.5 tjänst landstinget, totalt 12.5 tjänster Uppskattad kommunalskatt ($12,5*0,2*250000$) 625000 kr
Inköp, Migrationsverket	100000 kr Gynnar indirekt orten	150000 kr Gynnar indirekt orten
Hysesintäkter	Tillfaller privat fastighetsägare, kan indirekt gynna orten, uppskattad intäkt $50*4500 \text{ kr} * 12 = 2700000 \text{ kr}$ varav dras investeringar, skatt osv	Tillfaller privat fastighetsägare, kan indirekt gynna orten, uppskattad intäkt $75*4500 \text{ kr} * 12 = 4050000 \text{ kr}$ varav dras investeringar, skatt osv
Tillkommande utgift, kommunen	Utredningar välfärdsförvaltningen, ev god man sambhallsbyggnadsförvaltningen Uppskattas till 100000 kr Ev andra icke-återsökbara kostnader	Utredningar välfärdsförvaltningen, ev god man sambhallsbyggnadsförvaltningen Uppskattas till 150000 kr Ev andra icke-återsökbara kostnader

De positiva effekterna för skolan är att man kan ha en stabil personalgrupp utifrån elevunderlaget man får. Den lokala handeln kan få ökad omsättning, liksom fastighetsägaren. Det som direkt gynnar den kommunala kassan är de eventuella skattemedel som kommer in via anställningar som görs, men

det förutsätter att dessa bor i Örnsköldsviks kommun.

Ambitionsnivåer

Örnsköldsviks kommun kan välja olika ambitionsnivåer avseende asylmottagning

- ♣ Nivå 0: nej till etablering av asylmottagning i Örnsköldsviks kommun
- ♣ Nivå 1: ja, men den kommunala organisationen får hantera etableringen inom existerande budget
- ♣ Nivå 2: ja, men ett visst tillskott budgeteras för att stärka insatser som stöttar orterna/det lokala samhället
- ♣ Nivå 3: ja, större satsning än på nivå 2, vi ser de asylsökande som presumptiva kommunmedborgare

Om vi ser till det som framkommit utifrån arbetsgrupper, möten med andra offentliga aktörer samt det som inkommit från orterna så förordas att start görs på nivå 2. Denna nivå går även att koppla till styrkortet och den övergripande visionen ”Möjligheternas Örnsköldsvik, en hållbar och tillgänglig kommun i världsklass – att leva och arbeta i och att besöka”. Vidare innebär denna nivå att vi kan bibehålla nivån och ev utveckla perspektivet medborgarnytta på orterna samt fördjupa perspektivet utveckling och förnyelse.

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Sammanfattning av ärendet

Migrationsverket har ställt frågan till Örnsköldsviks kommun hur kommunen ser på en etablering av asylmottagning i Örnsköldsvik. Den kommunala organisationen fick i uppdrag att utreda förutsättningarna för asylmottagning. Fokus har varit på de orter där det finns tillräckligt många lägenheter som anmälts in till migrationsverket, dvs Mellansel, Björna, Långviksmon och Trehörningsjö. Gideå har kommit in senare i processen. Under arbetet har arbetsgrupper inom den kommunala organisationen tagit fram underlag, lokala aktörer på orterna samt orsbor/allmänhet har kunnat ta del av information och lämna in synpunkter, kontaktyta gentemot andra offentliga aktörer har funnits (landsting, polis, arbetsförmedling, länsstyrelse, migrationsverket m fl), information inom den kommunala organisationen m m.

Migrationsverket har ansvar för asylsökande, kommunen ansvarar för att ordna skolgång (förskola och skola). För detta får kommunen en ersättning som är kopplad till skolform (t ex 60700 kr/år för barn i grundskola). Övriga intäkter för kommunen som helhet är ev kommunalskatt, det som de asylsökande handlar för, hyra, det som migrationsverket handlar för i kommunen och det som migrationsverket betalar till landstinget för hälso- och sjukvård.

Örnsköldsviks kommun kan välja olika ambitionsnivåer avseende asylmottagning

- ♣ Nivå 0: nej till etablering av asylmottagning i Örnsköldsviks kommun
- ♣ Nivå 1: ja, men den kommunala organisationen får hantera etableringen inom existerande budget
- ♣ Nivå 2: ja, men ett visst tillskott budgeteras för att stärka insatser som gör stöttar orterna/det lokala samhället
- ♣ Nivå 3: ja, större satsning än på nivå 2, vi ser de asylsökande som presumptiva kommunmedborgare

Utifrån det som framkommit i arbetsgrupper, möten med andra offentliga aktörer samt det som inkommit från orterna så förordas att start görs på nivå 2. Denna nivå går även att koppla till styrkortet och den övergripande visionen ”Möjligheternas Örnsköldsvik, en hållbar och tillgänglig kommun i världsklass – att leva och arbeta i och att besöka”. Vidare innebär denna nivå att vi kan bibehålla nivån och ev utveckla perspektivet medborgarnytta på orterna samt fördjupa perspektivet utveckling och förnyelse.

Förslag till beslut

Örnsköldsviks kommun har visionen ”Möjligheternas Örnsköldsvik, en hållbar och tillgänglig kommun i världsklass – att leva och arbeta i och att besöka”.

Kommunstyrelsen säger ja till migrationsverkets förfrågan om att etablera asylmottagning i Örnsköldsviks kommun. Örnsköldsviks kommun vill att migrationsverket beaktar följande

- grupperna som placeras på orterna i huvudsak består av barnfamiljer, dock så att man tar i beaktande utrymme i förskola/skola
- grupperna som placeras på orterna är någorlunda enhetliga avseende språk och kultur och att inga kända djupa konflikter finns. Härvid bör Migrationsverket även ta i beaktande att eleverna i Mellansel går mot Bredbynskolan i åk 7-9 och eleverna i Gideå, Björna, Långviksmon, Trehörningsjö går mot Björna i åk 7-9. Gymnasierna finns inne i centrala Örnsköldsvik
- migrationsverket deltar i nätverksgrupper på orterna, där frågor kopplat till migrationsverkets uppdrag kan lyftas
- migrationsverket beaktar så långt möjligt orternas önskemål om närvaro på orten
- migrationsverket ansvarar för att lägenheterna/bostäderna är i acceptabelt skick
- migrationsverket tillhandahåller information på orterna, där bl a telefonnummer till jourtelefon, kontaktuppgifter finns.
- starten av asylmottagning på orten synkroniseras gentemot möjlighet att genomföra hälsoundersökning och vaccinering

Kommunstyrelsen ser, utifrån kända förutsättningar, att

- 100 asylsökande i Mellansel, varvid de individer som väljer att bo kvar på orten efter att ha fått uppehållstillstånd räknas in i antalet på 100 inledningsvis
- 100 asylsökande i området Björna, Långviksmon, Trehörningsjö och Gideå varvid beaktas att det är svårt att ordna förskoleplats i Långviksmon (ombyggnation alternativt paviljong behövs). Vidare bör beaktas att Gideå har kommit in senare i processen.
- ifall uppföljning visar på att det är möjligt att ta emot fler asylsökande på dessa orter och/eller andra orter kan vara aktuella så utarbetas underlag som kommunstyrelsen kan ta ställning till

Den kommunala organisationen får i uppdrag att utarbeta ett projektdirektiv utifrån ambitionsnivå 2, dvs att insatser ska göras på orterna som gagnar orten/det lokala samhället. Förutom detta ska i projektdirektivet och det fortsatta arbetet ingå

- en organisation på plats planeras så att praktikplatser/nystartsjobb/instegsjobb kan nyttjas på ett för samhället och de asylsökande positivt sätt.
- ett förslag till överenskommelse med civilsamhället utarbetas avseende mottagande av asylsökande.
- prioriterade insatser utifrån det som inkommit under utredningsuppdraget är bemanning på orten, aktiviteter för barn och unga under skollov och fritid, aktiviteter för vuxna, mötesplats med publik dator och möjlighet till skanning samt genomtänkt information till asylsökande och till samhället.
- i arbetet med asylsökande skall man eftersträva en helhetssyn kopplat till flyktingmottagande och mottagande av ensamkommande flyktingbarn.
- i arbetet ska lokalsamhället involveras och de lokala aktörernas kompetens och engagemang tillvaratas (såsom föreningsliv, näringsliv, kyrka)
- till kommunstyrelsens möte i maj skall arbetet redovisas och kommunstyrelsen tar beslut om förslagen till budget. I arbetet kan man utgå ifrån en budget på helår motsvarande 1 Mkr. Ett egenkonto för kostnader och intäkter kopplade till asylmottagning upprättas fr o m 1 juni.
- till kommunstyrelsens möte i november presenteras en första uppföljning av asylmottagandet. Förutom en uppföljning utifrån styrkortet (där perspektiven medborgarnytta samt utveckling och förnyelse är centrala) görs en enklare samhällsekonomisk analys, t ex avseende intäkter kommunalskatt för anställda, uppskattning av intäkter på orten/i kommunen som helhet, måluppfyllelse av avtal med civilsamhället, uppskattning av effekter satsning nystartsjobb/instegsjobb/praktik. Därefter görs uppföljning i samband med tertialer och bokslut.

Kommunstyrelsen uppmuntrar till nätverkande med andra orter som har

asylmottagning eller är i uppstartsfas.

Kommunstyrelsen vill framföra att migrationsverkets tillmötesgående bemötande och respekt för vald process uppskattas.

Kommunledningsförvaltningen

Lena Finne Jansson
Forskningsamordnare
Tillväxtavdelningen

Bengt Westin
Kommundirektör
Kommunledningsförvaltningen